

Perillustri & Adm. Rñdo Domino,

J V S T O

S Ł O W I K O W S K I,

**I. V. D. Archidiacono Zauichosten.
Canonico & Archipresbytero Cracou.
Causarum Illustriss: Principis Epi-
scopi Crac. Generali Auditori,
necnon S.R.M. Secretario.**

H Vmana fama, Perillustis ac Adm. Rñde Dñe, no-
minumq; immortalitatem, insculpant alijs Obelisco-
rum, Pyramidum, Colossorum, Statuarumq; saxi, atq; silici-
bus: ego iusti Nominis Tui eternitatem, misericordi Calo-
rum terrarumq; Reginae inscribo. Prædura saxa, in tenuem
abeunt aliquando arenam, ferrumq; ipsum molli lentescit
imbre. *MARIÆ* misericordia, quia *Virgo* æterna, æui-
ternum mihi Marmor, illimes virtutum, & sine nube, obe-
lisq; Censorum notas calo, certò coronandas, inferens.
Viues, ó IVSTE iustissime, in ore hominum, quoad Homo
viuat. Mori enim qui potest, qui beatus & per manus optime
Matris quotidie litat felicitati, totamq; adeò, Hespero ob-
sequente, ciuitatis conuocat pietatem excelso; ut Doctor,
docens omnes exemplo: Non timere, sed optare mortem:
qui pristinam Cleri, verus vel ex hoc Archipresbyter, ma-
iestatem, à deiectâ vindicans abiectione, in veram vitæ

perfecta honestatem perurget; atq; decorem domi-
 & Sponsæ Christi ordinatum nitorem, adusq; amore
 nium, & reuerentiam sublimat: & qui non Audit
 tum legis Christi est, sed & Factor IUSTVS. Viues, &
 sanctis mentium beatarum mentibus, quas verè iustus,
 non absolutissima superare virtute, certè suppar illis esse
 ut sublimi scientiâ, ita tremendo satagis officio. Ne mi-
 hi tu Diuine Psaltes oscula Iustitiæ, & Misericordiæ, ad
 illicia repetas amorum, en ecce sponte sua IUSTO
 tur misericordia; beato certè nexu, quia hic simi-
 stus, cum Maria, & Petrus, vno tenentur vinc-
 uores procul! Viuit IUSTVS Domino secundum
 eius, & psallit nomini Domini altissimi. Abite
 nes! permulta IUSTI, in Ecclesia Dei merita, iam
 simè optimo præludio coronauit tiara, cui & ipse
 tur Memoria. Ergo Illustris & Adm. Reuere...
 viue incolumis diu, Sponsæ Christi ornamentum, Cleri ma-
 iestas, & exemplar, litteratorumq; omnium fautor cole-
 diffime: Viue, inquam, Deo, Ecclesiæ, Academia, Boni
 omnibus, & mihi.

Perillustris ac Adm. Rndæ Domi-
 nationis Tuæ

Obsequiosissimus

Franciscus Iosephus Cæsar
 Stud: Eloqu.

KAZANIE.

Misereor super turbam, quia ecce
 iam triduo sustinent me, nec habent,
 quod manducent. Marci 8.

Młóśierdzie Chrystusa Páná / zgłodzonym przez
 trzy dni czterom Tysiącom ludzi pokazane / dāło
 mi St. M. okāzā / y māterya mowić o młóśier-
 dzie Panny Przenāświetszey; ktore nie iākley pe-
 wney liczbie ludu / āle wszytkiemu świātu / ā wprzod służeńis-
 tom swoim / Bractwo Szkaplerzā s. trzymājącym / zwykłā zā-
 wśe czynić / nie tylko zā żywotā / āle y po śmierci. Bo nā coż in-
 ſzey māteryey po księgāch z wprzyczerzeniem szukać / kiedy te dosyć
 obfita / y wroczystości dzisieyszey Szkaplerstkey pieknie służaca /
 tā oto Niedzielnā Ewāngelia podawa: Dulcius ex ipso fonte
 bibuntur aquæ; wedle Poety / śniączmiesza wodā z samey kry-
 nice / ā niż gdy iā kto po rozciętych różnie potokāch czerpa / ā
 często pomacona. Dawid s. miał tākā siłę od Boga / że strāsne
 Lwy y Niedźwiedzie / iāko młde gāsiatā porywał / y dusił: Pa-
 ſcebat ſeruus tuus patris sui gregem, & veniebat Leo, vel Vr-
 sus; & tollebat arietem de medio gregis; & perſequabatur
 eos: & percutiebam, eruebamq; de ore eorum: & illi con-
 ſurgebant aduerſum me; & apprehendebam mentum eorū,
 & ſuffocabam, interficiebamq; eos. Tenże Dawid / choć był
 mālý chłopek / puer es, hic autem vir bellator ab adoleſcen-
 tiā ſwā, miał tākie ſerce / y ſzczęście / że ſie nā ono wielkie chłopo-
 wſko / to ieſt / nā onego strāsneho Goliathā / ktorego Hieronym
 s. nāzwał Turris carnea, oburzył / y nā pojedynku ſzczęśliwie o-
 bāwſzy / wlaſnymże iego mieczem głowę mu wciął / & abſtulit
 opprobrium ex Iſrael. Nāoſtatek miał tenże Dawid tākōwā
 godnoſć

Dominica
 6. poſt Pē-
 tecost.

1. Reg. 17.

1. Reg. 17.

godność / że okrom tytułow Krolewskich / które pospolicie su-
cessya / miecz y ludzkie rozdawają / samro niebo dało mu tytuł ta-
kowy: Vir secundum cor Dei; Maj wedle phantazyey y serca
Bożego; a iednak o tych wysokich laskach Pánstich milezy Da-
wid / a o samym tylko Miłosierdziu mowi: Misericordia tua an-
te oculos meos est: Pánie moy / bądź śpie / bądź chodze / bądź
y stole siedze / bądź supliki odbieram / bądź na sądach zasia-
dam / bądź inſe Krolewskie zabawy rozpoczynam / Miłosierdzie
twoie święte w oczach mi zámſe ſto; przeto poſi żyw bede / nie
inſa máterya / do wychwalania Máieſtatu twego s. moia ba-
dzie / tylko Miłosierdzie twoie. Misericordias Domini in æ-
ternum cantabo. Chcecie wiedzieć co zá przyczyná tego / że ten
Krol s. w podobal ſobie te ſáme máterya mowi / y ſpiewać o
Miłosierdziu Pánſkim: Tá przyczyná: że mu Bog wſzechmo-
gacy przez Proroká przyobiecal / iż z naſienia / y ze krwie iego /
miał ſie národzić prawdziwy Meſſyáš / y Odkupiciel ſwiátá
2. Reg. 7.
y. 12. Suscitabo ſemen tuum poſt te. quod egredietur de utero tuo
& firmabo regnum eius. Wzbudze plemie twoie po tobie / któ-
re wynidzie z żywota twego / y wtwierdze Kroleſtwo iego / a w
y. 16. twierdze ná wieki: Regnum tuum viſque in æternum ante fa-
ciem tuam, & thronus tuus erit firmus iugiter. Nieſtycháne od-
wiekow miłosierdzie / głowiekowi grzeſhnemu / zoſtác potrzebny
Syná Bożego wedle ciála! Przeto ſuſnie Dawidowi tákow
miłosierdzie Pánſkie ſtalo w oczach zámſe we dnie y w noy.

Amnie grzeſhnemu / o Pánno Przenaſwietſza / miłosier-
dzie twoie / które co moment práwie pokázuieſz ſłuzebnikom two-
im / w oczach zámſe ieſt; dla tegoż y ia / Misericordias tuas in
æternum cantabo! Niechce dziś / y zámſe / inſey máterya
Razania mego / tylko mowić o Miłosierdziu twoim. Przeto
pokáże Láſkom Wáſzym / że tákie ieſt właſnie miłosierne ob-
naſwietſzey Pánnynád Bráctwem Szkaplerzá s. iákie bylo mi-
łosierne oko Jeſuſá P. nád czteremá Tyſiácami ludu głodnego
Co powiem / powiem ná gęſć twoie o Pánno Przenaſw:
] Alki Ociec y Mátká bywają / táki poſpolicie ſyn / ábo córká by-
wa. Nie vrodzi Sowa Sokół: Kokoſ Orlá. Jáko iábli

ábo gruſtká doyrzáła / wtwarſzy ſie od gálazki ſwoiey / nie dále-
ko drzewá ſwego pada: Co wyraził wierszem iednym Poetá: Nō
procul à proprio ſtipite poma cadunt. Táť dziatki od ſwoich
Rodzicow / y w poſtáci / y w obyczáich / y w áſſektách nie dále-
ko chodza. Ale też / iáki wiec Miſtrz bywa / táki diſcypul; iáki
Goſpodarz / táka czeladká: iáki Pan / táki Dwor wſhytek. W Mi-
czyſkiey ziemi / co Krol czyni / to wſhyſcy Dworzanie iego czynić
zwykli. Má Krol głowe zwiázana / że ná nie boleie; wſhytek Dwor
iego z zwiázana głowa chodzi: noſi Krol reke ná kítayce dla iá-
kiey bolaczki / ábo deſcenſu; wſhyſcy Dworzanie noſa rece ná res-
cznikách; náchrámie Krol / y z plaſtrami chodzi; chramia wſ-
hyſcy / y choć dobre zdrowi / w boliną; pokázuiac / że dolente
Rege, non decet ſanos apparere ciues. Z náture ſwoiey
przedwieczney / Ociec niebieſi / Bog Tworcá náſ / ieſt miłosier-
Luc: 6. Pat er veſter miſericors eſt. Mátká Naſwietſza Zbáwiciela ná-
ſzego tákże miłosierne. Tákow dobrodzień / y dobranoc / powiáda
iey Koſciół s. ná káždy dzień: Salve Regina, Mater miſericor-
Marc: 8. diaz. Syn ieý naſwietſzy P. Jeſus tákże miłosierne: Miſereor
ſuper turbam. Zgóla iáki Ociec y Mátká / táki też ſyn ábo córká
poſpolicie bywa: Nec imbellem feroces, progenerant aquilæ
Horat. columbam. Powiáda Ambroży s. że Pan Chryſtus / przyrodził ſie
był twarzą do Mátki ſwey Naſwietſzey / táť dálece / że twarz ie-
go ſwieta / z twarzą Mátki Błogoſłáwioneý iáť iedná twarz by-
lá. Nábráziey iednak przyrodził ſie był P. Jeſus oczymá do Má-
tki ſwey Naſwietſzey. Jákież były oczy Naſwietſzey Pánný:
Miłosierne: Illos tuos miſericordes oculos ad nos conuerte,
proſi ſwiát vtrapiiony / z duſe prágnacy widzieć Jeſuſá Zbáw-
ciela ſwego. Ozy tákże Chryſtuſá Páná / tákież właſnie iáko y
Mátki / miłosierne bárzo: Miſereor ſuper turbam. Chri-
In deſcrip. Americz.
ſtophorus Columbus, będąc ná wyſpie / która zowia Hispanio-
la, wrzucił w ziemię garść ieczmienia in principio Februarij, á
3 oney garſci / názał 30. Martij ſto ſnopow / kłos káždy był ná lo-
kieć / á w kłoſie było ziarn dwa tyſiácy / cudowny vrodzay táť
predko; y z táť máley trochy ieczmienia! Cudownieyſze dáleko y
obſiſze ieſt miłosierdzie Pánný Przenaſwietſzey. Sluchaycie:
B 2 Słuzy

In Bull:
Pontif. &
Priuil.

Służy kto Násświetszej Pannie / w Bractwie / na przykład Szką-
plerz s. to jest: wpiśe się do Bractwa / nosi Szkąplerz na sobie /
nie ie mieśa we Szrode / słucha Mszy s. idzie na Ofiarę / da we-
dle przepomożenia ialmużne / spowiada się pewnych czasów / przy-
stepuje do stołu Bożego / y inne powinności Bractwie Szkąpler-
skie odprawuje: garsteczka to máluchna ziarn; które Brat albo
Siostrá wrzuca / in terram viuentium, Pánnie Przenasświetła:
ale pátrzcie / iák stótkrotny káżdemu / zá te ziarnka / dawa wro-
dzay miłosierna Bogaródzica Mária. Poráchuycie naprzód /
iák wiele rázy do roku / ten który jest w Bractwie / może dostać
Odpustów látami pewnymi pomierzonych: iák wiele Odpustów
zupełnych: iák wiele tákowych Odpustów / które in formá lubi-
lei, kóścielny skarb ludzior pobożnym wżycza: iák wiele rázy /
może káždy dostąpić participationem meritórum; nie tylko
z spółbráci swoich / ale téż y ludzi Zakonnych / którzy in durá sen-
suum mortificatione w Klastórách żyja: iák wiele / á mála rze-
cza / może z Czystá wybáwić dusz róžnych / á naprzód swoje dusz-
ke / gdy szczęśliwa po śmierci iego Sobotá przyjdzie. Rodzáyna
ziemiá Błogósláwioná Pánná / stótkrotná kópe w błogósláwienia zá-
jedno ziárno Cnoty oddawa; á nie dżiw / bo tá Ziemiá / iest Terra
Sancta, y wóřsem Ziemiá táka / która áni poorána / áni záśiána
rodzi. Nie postál ná tey Ziemi plug grzechu pierworódnego /
nie było żadne náśienie męskiewrzucone w te Ziemié / á iednáć
áni poorána / áni záśiána tá Ziemiá / wrodziła Frumentum ele-
ctorum, Jezusá Chrystusá Zbáwicielá nářego / który z tey błó-
gostáwioney Ziemié / procedens homo sine semine, largitus est
nobis suam Deitatem, á wrodziła to święte zboże / którym się
Wybráni Páńscy karmić beda ná wieki / dla tego słówka; Mife-
reor, że iey było žal swiátá wřytkiego / który wielki głód cierpiał
triduo, trzy dni. Pierwszy dzień był / Lex Naturæ; drugi dzień /
Lex Scripta; trzeci dzień / Lex Gratiæ inchoata. O iák często
ygłóśno / káżdego z tych trzech pomienionych dni / záraz od po-
czátku swiátá woláli Pátryárchowic / y Prorocy s. ná twárde
niebiosá / áby im ten Chleb Anyelski spuściely: Rorate celi de
super, & nubes pluantiustum! o iák nabożnie Krolowie s. nie
mogac

mogac dluzey głodu znóśić / prosili iedni mówiac: Veni ad li-
berandum nos, in brachio extento. Drugzy: Veni ad liberan-
dum nos, iam noli tardare. Inřy: Veni, & illumina sedentes in
tenebris, & umbrá mortis; á wřyscy inři oni Wieźniowie / rece-
řwe wnosząc do niebá / záłośnie powtarzáli: Veni, veni ad sal-
uandum nos, Domine Deus noster! o z iáká pilnośćiá Jádám
z Jera / y inřy Wyćowie s. w oteblániách piekielnych zámkńie-
ci / pytáli káżdego / który się tylko z tego swiátá do nich poká-
zał: Num quem diligit anima nostra vidisti? Coż się táń dżie Cant: 3.
ie ná swięcie: coż táń słycháć: czy żmiliue się Bog náń náńi /
iákó obiecal: czy pošle náń w tym cieřkim obleżeniu żywnóć:
czy iestli iuż w bżegu Betleemřkiego / Navis inřitoris, de longé
portans panem? czy iestli iuż dla náń głódných / Cibus viatorú,
veré panis Angelorum? A o tyc Ziemi swiętey mówił kiedys
Dawid: Misericordia Domini, plena est terra; nie inřa žie Pál: 32.
miá záprawde / tylko Pánná Przenasświetła; bo żadná ziemiá /
ótkrom tey / nie byłá záśiána in benedictionibus & misericor-
diá. Wier nie dżiw / że się z niey wrodził Synáček táki / iáká by-
ła Mátká / to iest miłosierny; á zátyńi nie dżiw / że dżis mówi do
Vżniow: Misereor super turbam; ponieważ téż Mátká Nás-
świetła wrodziłřy się ná swiát / z tákimże włásnie wżaleniem
ożywała się wřytkim / qui expectabant redemptionem Isráel,
y tákże mówiła: Misereor super turbam, žal mi serdecznie ludu
wřytkiego / który ták długo czeka Zbáwicielá řwego. Wier Bo-
że moy miłosierny: Ecce ego, mitte me. Owo iá dorastám / ro-
słáz mi / á iá poyde / y zciagne Syná twego z niebá / y wřytkiem
swiátu / áby esurientes impleat bonis, dam ná poćieche. Ten
iednáć dżisieřy ákt / y miłosierdzie Syná řweg s. pátrzcie L.W.
iákó Mátká miłosierdzia przypomina Bráci Szkąplerzá řwego /
y iákó tenże proceder záchówuiać / miłosierny iego ářekt / pie-
śńie wyraża od roku do roku. Chrystus Pan chce pokázáć
miłosierdzie głódnemu ludowi / wola do siebie Vżniow řwoich:
Convocatis discipulis, ait illis: A Násświetłá Pánná Szkąpler-
řka / wola Kápellanow / Direktórow / y stářřych Bráci w Brá-
ctwie. Mówi z wżaleniem przed Vżniámi Chrystus Pan: Mife-
reor

reor super turbam. Mowi Matka Miłosierdzia przed Stary-
fymy Bractwem swego: Misereor super turbam. Nazywam bez-
wraży Bracia Szkaplerzka y Siostry Turba, bo iako in turbā,
nulla distinctio sexus, ætatis, conditionis, talentorum, &c. tak
w Bractwach / na nico respektu nie mās / tylko na to / iż sie ko-
tuli pod płaszcz / y Szkaplerz s. y chce służyć w Bractwie tym / abo
owym Naswietsey Pannie. Trzy dni nie iadło tamto pospolstwo:

Marc: 8. Triduo iam sustinent me. Bracia y Siostry Szkaplerza s. trzy
dni głod cierpia / czekając oney Wieczery, wielkiej / y trzy dni
ostrza appetyt / patrząc na on stol / do którego Chrystus Pan
Wybrane swe posadziwszy / pręciungens se ministrabit eis. Jes-
den jest dzień Sulceptionis ad Confraternitatem, to jest; gdy na
tego Szkaplerz klada / a on sie kaze wpisywać w Metrykę Brac-
cka. Drugi dzień jest Conuersationis in Confraternitate, gdy
w Bractwie żyją / zżywa Odpustow / y Last nadanych Brac-
ctwu od Stolicy Apostolskiej. Trzeci dzień jest Mortis, gdy go
Bracia wyprawiają na on świat / a Kładz do niego mowi: Acci-

pe Frater viaticum corporis Domini Iesu Christi, qui te custo-
diat ab hoste maligno, & perducet in vitam æternam. Przy-
tym dzisiejszym akcie na puszczy / maia Wznowie Panscy sie-
danio chleba / na odżywienie ludu głodnego. Maia na tej
świata tej pustyni Dyrektorowie Bractwa Szkaplerza s. siedm
Cnot przeciwnych siedmi grzechom głównym / ktorych przy So-
botnim nabożeństwie / y na innych schadzach / Braci y Siostr
nauczają / to jest; aby byli pokornymi / ponieważ Bog y Nas:
Panna / humilibus dant gratiam suam: aby byli przeciw wbo-
stwu szkodnymi / ponieważ Eleemosyna extinguit peccatum:
aby byli czystymi / ponieważ tacy Deum videbunt. aby sie z ludz-
kieg szesca ciechyli / ponieważ Væ illis, qui in viam Cain abie-
runt: aby sie w postach kochali / ponieważ Corporale ieiunium
vitia comprimit, mentem eleuat, virtutem largitur, & prę-
mia: aby byli cierpliwymi / ponieważ in patientiā suā posside-
bunt animas suas, wedle słowa Panskiego. Nakoniec / aby byli
w służbie Bożej gorącymi / y do Naswietsey Panny szczerze na-
bożni / ponieważ Błogosławiona Panna jest Mater orphano-

rum, consolatio desolatorum, via errantium, salus omnium
in se sperantium, fons misericordiae, fons salutis & gratiae, fons
consolationis & indulgentiae; fons pietatis & laetitiae; fons vi-
tae & veniae. Mieli Wznowie Panscy troche rybek dla tychże
głodnych ludzi: Maia Dyrektorowie Bractwa Szkaplerzkiego
Rybe Jezusa Pana / którego aby Bracia y Siostry / ze wszytkiej
mysli / y ze wszytkiego serca milowali / z wielką pilnością Starzhy
Szkaplersey starają sie wstawnie. W tym słowku *ixhos*, to jest /
Ryba; znaydują sie initiales literae tych imion Zbawiciela nasze-
go / *Ihsus, xps, d, f, g, v, g, cor, h*: Iesus, Christus, Filius Dei,
Saluator. Wiec takowa Ryba / a dobrze na Krzyżu wpięzona /
Jezusem Chrystusem Synem Bożym y Zbawicielem / karmi sie
czesto Bractwo Szkaplerzkie na tej puszczy swiata tego. Naos-
tatek zebrałi Wznowie Panscy siedm kosow okruszyn: zbierają
Dyrektorowie Bractwa Szkaplerzkiego siedm wzynkow miło-
siernych; ktore Bracia y Siostry z miłości ku Pannie Przenasw.
rożnym na świecie ludziom czynią / gdy karmią głodnych / napas-
wiają wpragnionych / pielgrzymom służą / umarłych do grobu
prowadzą / chorych nawiedzają / nągich odziewają / więziow z
więzienia wykupują / a to wszystko czynią / aby iako nawiecy ludźi
mogli zaciągnąć do służby Panny Przenasw. ktora nieumie nic /
tylko misereri semper, & parcere. Oko ludzkie nazywa *Lan-*
gius Ianitorem cordis, & indicem animi, odzwiercym sercā /
y raczka pokazuiać wnetrzne affekty. Bo za otworzeniem izby /
wszystko widzieć w izbie / raczka też na zegarze pokáže / rychłoli y
wiele razy młotek we dzwon wderzy. Wszytkie wnetrzne affekty
nasze ten odzwiercny serdeczny wyiawia / nawet y myśli czesto ten
index animi swiatu pokazuje. Nawiecy jednak pokazuje Mi-
łosierdzie / Gniew / y Smetek. Zoká Przenaswiet: Panny / ani
gniew / ani smetek / ale samo tylko miłosierdzie patrzy. Nescit
irasci peccatori misericors Virgo, nescit venienti ad se tristem
ostendere vultum, sed misereatur statim omnium, qui invo-
cant se, mowi Doktor Roscielny: Miłosierna Panna Marya /
nieumie kwasney twarzy vtrapienemu do siebie przychodzące-
mu pokazać / ale sie nad każdym zaraz wzięli / y zmiłuię / ktokol-
wiek

In fascic:
variar: O-
rat. p. 14.

Tit. Ocu-
lus.

Lib: Con-
uiu. 7. c. 4.

In Pomp.

In Orat.

Ficin. in
Platone.

Dauroul.

wiek iey w żalu y nieszczęściu swym zawola. Miał oczy takie Au-
gustyn s. vt qui eos acrius intuerentur, velut ad solis fulgorem
vultum demittere cogebantur. Miałá takie oczy Przenasw:
Panná / bo ktory grzesnik ná nie pátrzał / wstydać sie musiał
grzechow swoich / że kiedy miłosiernego Jezusa obraził / y Miałá
tke miłosierdzia zafráswal. Bym pytał grzesnikow / co bywá-
ia w Czeszochowie / w Sokalu / y w Krakowie ná Piasku / wyzná-
libyto / że ilekroć ná te cudowne Obrazy pátrzáia / tyle kroć grze-
sne oczy swe do ziemié zniżáia / szczęśliwym zdieci żalem / że Bo-
gá dobrego obrażili / á Mátka Miłosierdzia rozpusta swoia za-
smucili. Jeszcze miał oczy takie Pompeius, vt omnes, qui illum
intuebantur, amare debebant. Quando verò aliquem allo-
quebatur, aculeos amoris sui in animis hominum infigebat.
mowi Plutarchus. Miałá Panná Przenas. takie oczy / z ktorych
tu grzesnym ludziom wypadáły mille amoris ignes, mille flam-
mæ charitatis, dla tegoż ktokolwiek kiedy choć y w Obrazie ná-
nie pátrzał / musiał iá rad nie rad z dusze miłowác / y prosić iey
z Thomaszem s. O Domina præstantissima, dignissima, mitis-
sima, castissima, benignissima, felicissima, pulcherrima, mi-
sericordissima Virgo Maria, ne derelinquas me in hora mortis
meæ. Musiał każdy nabożny z Augustynem s. do niey z pokorą
mowić: O beata Maria, quistibi dignè valeat iura gratiarum
ac laudum præconia rependere, quæ singulari tuo assensu
mundo succurristi perditio? Quas tibi laudes fragilitas huma-
ni generis persoluet, quæ solo tuo Commercio, recuperandi
caeli aditum inuenit? Musiał iey grzesny świat z Ephremem
s. przyznawác / że oná bylá záwsze Immaculata, impollata, in-
corrupta, pudica Virgo; Dei Sponsa, Domina nostra, vnica
spes desperatorum, oppressorum subsidium, & omnium Chri-
stianorum profugium. Miałoniec / miał oczy takie Tiberius, że
w naciemnieyszą noc / bez inšego światła / wšytko w każdym
tacie dobrze widział / y rozeznal. Miałá takie oczy Przenasw:
Panná / bo ludzkie nieszczęścia / frásunki y vtrapienia widziá-
y w naciemnieyszym wieszeniu. Wsádzono ná gardło iednego
wtumulcie pewnym porwanego in recenti crimine; zdespero-

wał záraz o życiu swoim / áli mu stánie w oczách o pulnocy Blos-
gosláwiona Panná. Porwie sie wiezien / y z przestráchu rzecze:
Któs ty? y owšem rzecze Panná: Któs ty: ktorys vtrácił o mnie
nádziecie / ábym cie ztád / iáko sluge mego / nie miałá wybáwić?
Poznal wiezien Dobrodzieyte swoje / y krzyknal: Vita, dulcedo,
& spes mea salve; á w tym kletnawšy / poczał Koronke nabożnie
mowić / y polecác sie Mátce Miłosierdzia. Áli Posel od Prze-
du ráno z nowina: Wychodź / boś nie winien / obiáwil P. Bog
inšego winowáyce. O iák wielka litość Przenasw: Panny ná
sluga swoim! o iák wielkie miłosierdzie ná vtrapienym! Nie
opusciá Mátka Miłosierdzia w tym rázie sluzebniká swego:
descendit cum illo in foueam, & in vinculis non dereliquit Sap: 10.
eum, & mendaces ostendit, qui maculauerunt illum. Przetoż
slusnie świat wšytek nabożnie wzdycháiac / rece swe do Panny
Masw: podnosi / y pokornie prosi; Illos tuos misericordes oculo-
los ad nos conuerte, & Iesum benedictum, fructum ventris tui,
nobis post hoc exilium ostende. Tych miłosiernych oczu Pá-
nienskich bylá figurá w oczách miłosiernych Córki Pháraóná Exod: 2.
Krolá. Obaczyá tá Krolewna dziecie Zydowskie / (Moyżesz to
był) puszone ná zgube po bystrey y glebotiey rzecze / vžalilá sie
žáłośnie pláczacego / kázálá go dostáć / dáá go ná wychowanie /
y gdy dorost / przysposobilá go sobie zá syná. Wláśnie takie byly
oczy miłosierne Panny Przenas: Po tym žalonym morzu swiá-
tá tego / puszone ná zgube wieczná narod ludzki; plynal / ábo
rážey in hac lacrymarum valle žáłośnie plákal. Widziáá to
Mátka Miłosierdzia / vžalilá sie nas grzesnych / y ábychmy nie
vtoneli / co pierwey mowilá: Quomodo fiet istud, quoniam
virum non cognosco? to z wielkiego vžalenia / y z serdeczney ku
nam miłości / odpowiedziáá Anýolowi: Fiat mihi secundum
verbum tuum; áby narod ludzki nie zginál / oto iá tobie Anýele
wierze / oto ide zá wola Božá. Wiec stáwšy sie Mátka Božá /
wybávilá nas przez nášvietšego Syná swego ze zley toni / á od
pewney y wieczney zguby / dáá nas ná wychowanie Kościolowi
s. y Testamentem Syná swego iedynego / Mulier ecce filius
tuus; vžielá nas zá vlasne syny swoje. Zacháryášowi Pro-
roкови

Cap: 4.

rozkowi czasu jednego pokazano z nieba Candelabrum aureum totum, & lampas eius super caput ipsius, & septem lucernae super illud, & septem infusoria lucernis, quae erant super caput eius, & duae oliuae super illud. Coz to za Lichtarz taki cudowny: a Lichtarz z nieba: Oycowie ss. przez ten Lichtarz rozumieli Pannę Naswietszą / albo raczej Miłosierdzie iey niebieskie przeciw narodowi ludzkiemu. Lichtarz na to wymysłony / aby wszyscy światło widzieli. Nasw: Panna / na to od Boga stworzona / aby wszyscy widzieli Lumen ad revelationem gentium Iesusa Chrystusa; a stworzona w takiej doskonałości y świętobliwości / nad ktora po Chrystusie Pannie / ile był człowiekiem / wielka iuz być nie mogła / y być na potym nie może. Znad Theologowie wcz / że Bog wsechmogacy / doskonałszy / y świętější / Miatki / Synowi swemu nie mogł stworzyć / iako był stworzył Pannę Maryą Błogosławioną; A dając tego słusną rację / że Christo, qui simul Deus erat, defuisset hac perfectio, Matrem potuisse habere perfectiorem, & sanctiorem. Stworzona tedy w takiej doskonałości / iako wielka być iuz nie mogła w stworzeniu. Dla czego / nec primam similem visa est, nec habere sequentem w doskonałości. Tamten Lichtarz był wszytek złoty / Candelabrum aureum totum; a zloty z natury swej miękki / y na wszytko powolne; y Naswietszą Panną była złota / miękka / y na wszytko miłosierdzie powolna. Złota iaz nazywa Kościół s. w Litaniach: Domus aurea; o verè aurea! in qua corporaliter habitavit plenitudo diuinitatis, mowi Augustyn s. Na tym Lichtarzu była Lampa / Lampas eius, Lampa iey własna / to iest; Syn iey naswietzły Jezus Chrystus / ten mu tytuł

Lib: de Off: sc.

Cap: 62.

dawa Izaiasz: Propter Sion non tacebo, & propter Ierusalem non silebo, donec egrediatur iustus, ut splendor eius, & Saluator eius, ut lampas accendatur. Pogoda świecić ta Lampa w ścieńce Bethleemski / dogorzał na Krzyżu / a dogorzał super caput eius, nad Głową Nas: Panny / ktora iako Miatka / nie mogła zawrzeć oczu konającemu Synowi swemu / serdecznie błogł / pod Krzyżem stawałszy. Ta Lampa Chrystus / gorzał super candelabrum; abowiem Misericordiae eius, super omnia opera

opera eius. Wyznawa to / Vas admirabile, opus excelsum, sama Nas: Panna / a wyznawa głośno / mowią: Fecit mihi magna qui potens est, & sanctum nomen eius, & misericordia eius a progenie in progenies, timentibus eum. Okolo tego Lichtarza było siedm Lamp / przez ktore Lampy / iako samże Anioł tłumaczy Zacharyaszowi / znacza się septem oculi, qui discurrunt in vniuersam terram. Okolo Nas: Panny są te oczy także. Coz to za oczy / ktore / iako iacy Kursorowie / biegają po wszytkim świecie? Oczy te są Zakonnicy / z siedmi przedniejszych Zakonów / ktorzy z miłości wielkiej Nas: Pannie / biegają po wszytkim świecie / Imię iey s. Marya po świecie rozpościera / Bractwa zakładając / y do nabożeństwa ku Matce Bożej / co raz to nowego / ludzie zapalając. Tacy są Karmelici / Fundatorowie Szkaplerza s. tacy Dominikani / Fundatorowie Rozāncā s. tacy Bernardyni / Fundatorowie Bractwa s. Anny. Tacy Oycowie Jezuiści / Fundatorowie Sodalitatum; tacy y inni Zakonnicy / rożnych Konfraternij Fundatorowie. A nie tylko Zakonnicy / ale y Pralaci z swymi Kapłany Królestwa tego nabożeństwo Naswietzney Panny promowia: sam Kościół Panny Maryey / w Mieście Stołecznym Krakowie / niech sobie każddy przed oczy stawia: Kedy okrom naukowystey y nadawniestey Oktawy chwalebnej / y wesoleg Wniebowzięcia teyże P. Maryey; okrom każddo tegodniowego nabożeństwa Sobotniego / przez odprawawania kazania / y śpiewania Litaniy z Muzyką o nieyże / ktore co rok wielkie y znacznieste pomnożenie / za czyna y pilną promocyą J. M. X. Archypresbitera tegoż Kościoła Pasterza bierze. A teraz świeżo chwalebne nabożeństwo śpiewania Nfey świętey / przez Kapłany o niepokalanym Pojęciu teyże Panny / za tegoż Pralata staraniem przybyło / y daley szerzyć się będzie. Wszyscy bowiem ci / ktorzy w oczach światła zepsowanego / przykładnie żyją / nabożnie kając / spowiedzi z pożytkiem dusz słuchając / Księgi wzone pisać / okolo zbawienia ludzkiego we dnie y w nocy pracując; starają się z pilnością / aby Miatka Boża / Królowa nieba y ziemi / Beatam dicant omnes generationes; aby iey wszyscy przyznawali / że ona iest Ancilla SS. Trinitatis, praelecta Dei

a Dei Patris, Sponsa Spiritus S. Mater Dei, sine maculâ pec-
 cati originalis concepta, Virgo ante partum, Virgo in partu,
 Virgo post partum, Domina nostra, Mediatrix nostra, Ad-
 uocata nostra: że onâ iest Sotor Angelorum, promissio Pro-
 phetarum, Regina Patriarcharum, Magistra Euangelistarum,
 Doctrina Apostolorum, confortatrix Martyrum, fons &
 plenitudo Confessorum, decus & corona Virginum: że onâ
 iest nakoniec asyllum, peccatorum, consolatrix viuorum,
 misericordia pereuntium, salus mortuorum; y przez nie same /
 cokolwiekby chciał zbawion być / ma sie starać o zbawienie swo-
 ie; ponieważ wedle Augustyna s. iako per Euam interitus, tak
 też per Mariam salus aeterna venit in mundum. Jezus miał
 tamten Lichtarz infusoria septem, ktorzymi iako kánalami iakies
 mi płynął olej do siedmi Lamp. Płynię z niebâ grzesznemu swiâ-
 tu za przyczyną Nás: Panny wszelka łaska Boża / y błogosławienie
 swoiego s. abowiem przez nie / według Bernatâ s. accessum
 habemus ad Filium: y onâ samâ / iako Augustyn s. mowi: No-
 strorum est expectatio premiorum. Nakoniec / miał ten Li-
 chtarz na sobie rysowane dwie Oliwie / Symbola misericordiae
 proclamata; Miałâ y Nás: Panna dwietakże Oliwie / Symbo-
 la misericordiae, to iest; wmalowane krwio Pamienska dwie Nás-
 turze w Synaggu swom / Boska y czlowieczy; â miałâ / nie tak
 podobno symbola misericordiae. iako figera istote Boskiego y
 ludzkiego miłosierdzia ku nam. Wiecey znowu pokornie pros-
 my: O Mârko Miłosierdzia / illos tuos misericordes oculos
 ad nos conuertere, & Iesum benedictum, fructum ventris tui,
 nobis post hoc exilium ostende. U Persow byl dwoiaki wrząd/
 jeden zwano Oculi Regis, drugi zwano Aures Regis. Ci Krolâ
 przestrzegali / cokolwiek tylko słyseli de malo impendenti Reip.
 â tamci opowiadali Krolowi / co widzieli między pospolstwem
 ná oko. Wzieli / mniemam / tenázwiſkâ Persowie z Pisinâ s. kto-
 re Prorokow nâzywâ Videntes, dla tego / iako Sanctus pise / quia
 per ipsos populus diuina mysteria videbat, & Deum ipsum co-
 gnoscebat. Od Persow wzięli rozni roznych pisin Pisârze te ná-
 zwiſkâ / gdy w pisinách swoich nâzwali Prâlatow / Doktorow /

Herodot.

§ 3. in
c. 4. Can-
tic.

Dzieka

Dziekanow / Oculi os Episcopi: nâzwali Senatorow / â miân-
 owicie Mârſalkow y Kâncierzow / Oculos Regum: nâzwali
 Spiegierzow / ktorych Hetmani posylâi dla ięzykâ między nie-
 przyiacioly / Oculos Ducis. A tak w rzeczy iest. Bo przez tych po-
 mienionych Urzednikow / y Biskupi ná swe Dioccezany / y Kro-
 lowie ná obyçaię swych poddanych / y Hetmani ná Prâktiki roz-
 ſnych nieprzyiacioli patrzaia. Tych przykladem / ia też dziś nâzwe
 wszytkich ktorzy Brâctwami zawiâdnâ / y mile nabozenstwo ku
 Pannie Nás: pieknie prowadzi / Oculi Mariae: Nâzwe Râzno-
 dzieiow / ktorzy ná Razaniách cultum B. Mariae promouent,
 Linguae Mariae: Nâzwe Spowiedniki / ktorzy Brâci / y innych
 grzesznych spowiedzi sluchâi / Aures Mariae: Nâzwe tych co
 dla imienia Panny Nás: czeste iâlmuzny dâi / Manus Mariae:
 â Mâtke same Miłosierdzia Błogosławionâ Pannę iako nâzwe
 Oculi Iesv. Abowiem przez nie P. Jezus ná ten swiat patrzy /
 przez nie wszytkie potrzeby náſe widzi; przez nie grzesznikom mi-
 losierdzie swoie pokâzuie. Nâzwe Pânnę Nás: Aures Iesv; bo
 przez nie P. Jezus wszytkie wolâniâ / y modlitwy náſe ſłysz. Nâ-
 zwe Pânnę Błogosławionâ Lingua Iesv, bo przez nie P. Jezus
 do kâzdego pokutniacego mowi: Remittuntur tibi peccata mul-
 ta, quia Mâtke moie vtochâna dilexisti multum. Wiemy / że
 miłosierne oczy przywiody P. Jezusâ do tego / że dziś vbolâł ná
 sercu / widzac one cztery Tysiacę ludu / sluchâiacego przez trzy
 dni Razania swego / y rzekł: Misereor super turbam; âle dla cze-
 go to rzekł: dla tey samey / iako samze dotlâda / przyczyny; quia
 non habent quod manducant. Patrząc Przenasw: Pânnâ ná
 wszytkie nabożne slugi swoe / âle miânowicie ná Brâciâ y Siostry
 Szkaplerzâ s. czesto takze mowi: Misereor super turbam. A cze-
 mu: dla tey takze przyczyny / quia non habent, quod mandu-
 cent. Dwoiaki pospolicie bywa glod między tymi / ktorzy Nás:
 Pânnę rádzi sluzâ: Jeden glod iest / Fames animae; drugi / Fa-
 mes corporis. Glod duszny ten iest / kiedy duszâ nie ma sie czym
 posilic / nie ma chlebâ łaski Bożey / y pociech żadnych niebies-
 kich. Siedzi drugi w Kosciele / â siedzi iako kâmien twârdy /
 nie moze westchnâć zâ grzechy / náwet y Pacierzâ / chybâ z wiel-

Luc: 7.

Marc: 8.

C 3

ka cie

Homil: 2.
sup. Misus.

De zonā
Virg.

ta cięskością / znowić dobrze y nabożnie nie może: Długa mi
sie widzi Miśa s. wprytrzone y nie do smaku Razanie; niewodzie-
czna choć y z Kapelle Krolewskiej Muzyka / kłeczy albo siedzi iak
na igłach. Głód to wielki / a głód duszny / głód niebezpieczny!
Takowy głód Przenas: Panna od slugi swego odpędza. Sluchaj
człowiecze / mowi Bernat s. abyś wiedział do kogo się udać po
chleb / y po strawne niebieskie / gdyć przyćśnienie głód duszny tak /
że nie będziesz mogli mieć y namnieyszy chleba odrobiny / ktora
spada z stołu niebieskiego / o toż masz Spizarnia dostatnia / y nie
przebrana: Voca Mariam; Wolay o ten chleb do Mariey; Co-
gita Mariam, non recedat de corde tuo, neq; de ore tuo, quam
diu illa tenebit te, non concides; iak długo abowiem ona będzie
mieć staranie swe o tobie / nie zdechniesz: quam diu defender te,
non formides; iak długo będzie cie tym chlebem karmila / mo-
cnym y dużym będziesz / y choćby też wszystko piekło na cie powsta-
ło / a przekleci psi piekielni pogzeli cie obracać / wsiłuiąc ten chleb
s. z refu wydzieć / y od tey niebieskiej Spizarniey daleko odegnąć /
non formides. Też Spizarnia wkażcie swiatu Germanus Pa-
triarcha Constantinop. gdy taka do Panny Nias: apostrophe-
czyni: Nemo est saluus, nisi per Te; nemo, o Beatissima, liber
a malo, nisi per Te; o immaculata, nemini quidquam datur,
nisi per Te; o purissima, nullius gratia Dei miseretur, nisi per
Te. Jakoby chciał rzec ten Patryarcha: Slugo nabożny Nias: Panny /
wczyniłeś sie dla sprosnych grzechow swoich niegodnym
stolu Bożego / zamkniona przed toba spizarnia niebieska / zdy-
chasz od głodu na duszy / bo nie możesz za sprosne złości swoje ani
westchnąć / ani zapłakać. Wiedzie to ode mnie / że z niebieskiej
spizarnie / nie tylko dostatniego obrotku / ale y namnieyszy okru-
siny chleba nie daia nikomu / tylko przez rece Nias: Panny; to
do niey trzeba po ten obrot przeciuchno biżec. Wiedz o tym tak
zdy / że nad żadnym grzesznikiem laska Boża nie zmiłuje sie / tyl-
ko za przyczyna Nias: Panny / to iey trzeba o to pokornie prosić.
Wiedz o tym / że żaden nie może być wolen od grzechu / tylko za
laską y prośbą Nias: Panny; to iey trzeba o to z wielkim płaczem
do nog opadać; y owsem żaden człowiek v stole Bożego w nie-
bie

bie siedzieć nie może / ktorego ta Panna Błogosławiona nie ma
w rejestrze swoim; to sie o to / nie odchodząc y pędząc od oczu
iey miłosiernych / trzeba każdemu we dnie y w nocy z pilnością
starać. Przeto nie chcieli zdechnąć od głodu duchownego / Vo-
ca Mariam; Wolay z dusze na te Szafarke niebieska / abyć ten
obrot s. dała / y mow głośno do niey cum Petro Damiani: Data
est tibi, o Panno Przenas: potestas in caelo, & in terra; & nihil
est apud Te impossibile, quae potes desperatis caelum aperire.
Oiedyna po Bogu Dobrodzieyto moia / nie tylko możesz mi laskę
wprosić / ab y z grzechu powstał / y zań pokutował / ale też / luboby
niebezpieśny o zbawieniu moim iuz zdesperował / możesz mi ziednać
miłosierdzie Boże / możesz mi przeiednać Syna swego; możesz /
z serca mego zatwardziałego przekleta wypędziwszy desperacya /
niebo mi otworzyć. Wiem / że mnie nie zawiedzie Bernat s. iak
to siebie nigdy nie zawodził / gdy mowił: Non possum perire,
prae pietate Mariae; Wic Sancta Maria Mater Dei, ora pro me
peccatore, nunc, & in hora mortis meae. Drugi głód jest /
fames corporis, kiedy dla tajemnych w niebie przyczyn / ci co Nias
świetszy Pannie sluza / dorobic sie pod czas chleba nie mogą / y
zostają / nie dla zbytkow iakich / ale z woley Nasyższego / hu-
miliati a fortunā, podupadlemi bārzo na wszystkich rzeczach do-
czesnych. A takowy głód cielesny odpędza Nias: Panna od slug
swoich / gdy im wszelkich rzeczy doczesnych obficie dodawa. Nie
wspominam tu Przykładow / ktorych in Speculo Exemplorum
pełno / do otwierzenia tey mowy moiey sluzacych / to tylko mo-
wie trotko: Cokolwiek ma kto szczęścia w zarobkach / w han-
dlach / w przemysłach / w gospodarstwie / y we wszystkich rzeczach
doczesnych; cokolwiek ma kto godności / tytułow / powagi / re-
putacyey / y innych swiatā tego honorow; cokolwiek ma kto ro-
zum / dowcipu / wymowy / nauki / y innych potrzebnych Ro-
ściolowi y Dyczynie talentow / wszystko to ma za przyczyna Nias
świetszy Panny od Boga Tworcy swego / qui totum nos habe-
re voluit per Mariam! Chceś wiedzieć co to za Totum? Totū, Bernar.
quod est optimum, totum fortunae optimae, totum gratiae di-
uinae, totum sanitatis, & vitae aeternae. Renatus Burdigalensis,
na pewną

Tomach.
lib: 2. de
in sign. He-
roi, c. 38.

na pewną potrzebę Rzeczyposp. posłał Krolowi 300. konnych
pod Chorągwią / ktora takie malowanie miała: Była na oney
Chorągwi czlowieczya Głowa z otwartą gębą / a przed nią bochen
chleba / z takim napisem: His te iuuabo. Cztery tu rzeczy wi-
dzieć; Głowe czlowieczya / w ktorej rozum mieszka: Gębe / w kto-
rej się mowa formuje: Bochen chleba / ktory głód odpędza / wi-
dzieć y słowa: His te iuuabo. Domyślam się / co chciał ten Se-
nator Paryski dać znać takim malowaniem. Chciał dać znać /
że posyłał żołnierze / posyłał ie z otwartą gębą / nie na cudze
bochenki / bary / y kłoki; ale z chlebem swoim własnym / nie-
chcąc aby cudze Wioski Węzkiem albo Rakiem nawiedzali / aby
wydzierali / aby w boga czerni / y pospółstwo haniebnie bili / y pląc
ludzki za sobą do Obozu prowadzili; ale aby się kontentowali
żołdem y chlebem swoim; To otwarta Gęba / przed ktora był po-
łożony chleb / znaczyła. Dał znowu znać ten Senator / że posy-
łał nie dzieciuchy głupie / nie z sokoły żaki / nie otyłe / y wielkie chło-
py / z małym sercem / nie domatory; ale służące / y w rzemieśle
Rycerskim nauzone żołnierze; to Głowę znaczyła / ktora pod
Chorągwią w Regestrze będąc / powinna wiedzieć / co każdy Syn
Korony powinien Oczysznie; powinna rozumieć Artykuły
Wojskowe / powinna umieć / iako znosić nieprzyjaciela / iako
zwycięstwa żążyć / y iako się pod czas pokoju na stanowiskach
zachowywać. Dał ieszcze znać ten Senator / że posyłał do Obo-
zu / nie bary swarliwe / nie ludzkie o dzielach y expedyjach swoich /
na ktorych y nie byli / pletliwie gadające; y rany / nie tam / gdzie
się pocziwemu y dobremu Kawalerowi godzi / ale w Karczmie
od Szewcow y chłopską nabytą / pokazujące: ale posyłał i te
dobrze / nie wiele mówiące / ale się bardo dobrze bijące: To Gęba
otwarta / y do okrzyku męznego na nieprzyjaciela ochotnie gotow-
a / znaczyła. Dał y to znać ten Senator / że posyłał nie delikaty /
nie pieśzochy / nie wykwintarze / co owo grubym chłopom także
się stając o sality / o limonie / o rożenki / o szafrań / o karczatkę /
o dobre gorzałki / o piwa smalcowane / o wino przednie / zc. to
bochen chleba / y prosty Suchar znaczył. Na koniec dał znać ten
Senator takowym malowaniem / że nie tylko ta róża / ale y drugi
raz / y

raz / y trzeci / y po koby iento trzeba / gotow był na usługę Rzeczy-
posp. posłać wszelki ratunek miley Oczysznie / y Panu swemu: to
znaczyły słowa His te iuuabo; iakoby chciał rzec: Krolu Panie
moy / nie Powiatowym groszem / nie zbierana z płaczem ludzkim
moneta / nie Kiezym chlebem / ale swoim własnym / moia kopa /
memi ludzmi / moia głowa / ięzykiem / chlebem / substancją: na-
wet przyidzieli na to / własną krowa y zdrowiem dopomogę. His
te iuuabo! Obracam to wszystko do rzeczy moiej / y konczy. Przez
naszawietną Panną / słudze swemu nabożnemu / ale potrzebnemu
bardo / y w bogiemu / takowa dawa / iako Matka Miłosierdzia /
pomoc. Naprzod / posyła iuz nie trzy sta czlowieką słudze swemu
nabożnemu na ratunek / ale ile tylko ludzi trzeba / kiedy wnetrze
nym natchnieniem sporządza ludzi bogatych a pobożnych; kto-
rym serca zapala / do czynienia iakmużn w bogiemu Bractwu /
kiedy wiedzie mądrych y dostatnich Panow / aby w bogim z Brac-
twą wśedy pomocą byli / aby im radzili / aby ich z mieścią / y z gu-
mną ratowali y zakładali. Posyła Naszawietną Panną Chora-
giew z głową / gdy nabożnego sluge swego wzy rozumu / y sposo-
bow / iako się sam ma ratować; szukając naprzod Krolestwa Bo-
żego / y sprawiedliwienia y cnoty. Posyła z gębą otwartą / gdy
go wiedzie do nabożenstwa / y do pokornej modlitwy; aby w po-
trzebie y utrapieniu swoim patrzył w niebo / y z wielką wfnoscią
mówił: Oculi omnium in te sperant Domine, & tu das illis
escam in tempore opportuno, aperis tu manum tuam, &
implebis omne animal benedictione. Na ostatet posyła Chora-
giew z chlebem / gdy wpadłych prowadzi do spowiedzi / a po tym
do chleba Anielskiego / mówiac do każdego slugi swego: His te
iuuabo. Slugo moy wierny / bądź stateczny w nabożenstwie
twoim / ktoreś zaczął / wpisawszy się w Bractwo moje Szka-
pletskie; Pełni Bractwie wstawy / daway z siebie przykład do-
bry / miłuy szczyrze Boga y bliźniego swego; nie wstydz się Szka-
pletz mego / a obiecuieć / że vznaś miłość moie po wszystkie dni
życia swego; ale nabardziej vznaś ratunek moy przy śmierci. His
te iuuabo. Naprzod o duszy twoiej będą radzila / iako Głowę:
do Syna mego / abyć grzechy odpuszcil / będą się goraco y mocno
przyczyn

przyczyniał / iako Usta: gdy będziesz chorował / wysłę do ciebie
Bracia z chlebem Anielskim: gdy będziesz konal / bede cie od
tánorw przeklętych broniał / y okrywał iako Choragiew: a
iuz iuz umierać będziesz / nie odstapie cie / y w on ostatni mom
bede przy tobie; y abyś ieszcze vznał wielkie miłosierdzie moje
soba / gdy umrzesz / a z dekretu sprawiedliwego poydziesz do
sca / w pierwszą záraz Sobote / dusze twoje z támtąd wy
prowádze do nieba. His te iuuabo. *Uczyni ták / v*
czyni ó clemens, ó pia, ó dulcis Virgo.
MARIA, Amen.

NABOZENSTWA SZKAPLERSKIEGO Dokonczenie.

Albo

Te Mariam laudamus, &c.

TE Mariam laudamus: te Matrem Dei profitemur.
Te externi Patris Filiam, & Sponsam, omnis terra veneratur.
Tibi omnes Angeli, & Archangeli; tibi Throni, & Principatus
fideliter deseruiunt.
Tibi omnes celi Potestates, tibi omnes Virtutes, & vniuersæ Domi-
nationes obediunt.
Tibi Cherubim, & Seraphim exultantes, venerabundi assunt.
Tibi omnis creatura Angelica, incessabili voce proclamat:
Sancta, Sancta, Sancta Maria Dei Genitrix, Mater simul, & Virgo.
Pleni sunt celi, & terra, Maiestatis gloriæ Filij tui Christi.
Te gloriosus Apostolorum Chorus, Redemptoris sui Matrem collaudat.
Te purpuratus Martyrum cætus, Christi Genitricem glorificat.
Te candidatus Confessorum exercitus, Trinitatis Templum appellat.
Te amabilis Sanctarum Virginum corona, Castitatis exemplum
deprædicat.
Te tota cælestis Curia, Reginam suam deuotissimè honorat.

Tu per

Te per vniuersum orbem, Sancta Catholica inuocat Ecclesia.
Te Beatam omnes generationes vocant, Reges glorificant, Poten-
tius adorant.
Matrem vniuersæ Maiestatis.
Venerandam te, sicut dicit, Regis cælestis Parentem.
Sanctam quoque, & misericordem mundi Patronam.
Tu Angelorum Domina, tu Paradysi sanctæ deliciæ.
Tu pax, gaudium, consolatio, & salus omnium.
Tu præclarissimum cælestis Hierarchiæ ornamentum.
Tu Regina supernorum Ciuum, porta cælorum, & ita ascen-
susque omnium.
Tu clauis Regni cælestis, & gloriæ.
Tu thalamus Christi, tu fons pietatis, gratiæ, & consolationis.
Tu vena misericordiæ, Cor mundi, Sponsa, & Mater Creatoris tui.
Tu consecratum Regis palatium, in quo humanitas Christo de-
sponsata est.
Tu cælum nouum & splendidum, tu Solis gloriæ cæleste tabernaculū.
Tu æternum Sacrarium Spiritus S. & inuestigabile Dei oraculum.
Tu magnificum diuinæ sapientiæ, & misericordiæ templum.
Tu trinitatis, & vnius Trinitatis nobile trichinium.
Tu lætitiæ organum, per quod delicti nostri condemnatio expiata est.
Tu sanctum Dei fermentum, quo tota generis humani Massa con-
spersa est.
Tu vna aurea, continens nobis Manna cæleste.
Tu mediatrix Dei, & hominum; amor mortalium, cælestium lætitiæ.
Tu Diuina cum hominibus reconciliatio, & progenitoris Adam
resurrectio.
Tu agonotheatrix pugnantium, aduocata pauperum, mûrus, & re-
fugium peccatorum.
Tu Sanctorum Domus munerum, terror Dæmonum, superborum
triumphus.
Tu mundi Domina, tu cæli Regina, tu post Deum vnica & sola
spes nostra.
Tu salus te inuocantium, portus naufragantium, miserorum sola-
tium, pereuntium refugium.
Tu Mater omnium Beatorum, tu cum Deo, omnium supernorum
Ciuum solatium.
Tu Dux verè pœnitentium, via errantium, manus periclitantium.
Tu veritas Prophetarum, præconium, & lingua Apostolorum.

D

Tu promiss

Tu promissio Patriarcharum, tu Magistra Euangelistarum.

Tu fortitudo Martyrum, pietas Confessorum, honor, & decus Virginum.

Tu Bibliotheca Concionatorum, tu gloria, & lætitia Sacrorum.

Tu ad liberandum exulem hominem, Filium David suscepisti in utero.

Per te expugnato serpente antiochia, sunt aperta fidelibus Regna cælorum.

Tu cum Filio tuo sancto sedes ad dexteram Patris.

Tu supplex pro nobis ora IESUM Christum tuum, quem ad iudicandum omnes scimus esse venturum.

Te ergo quæsumus, nobis tuis famulis subueni, qui pretioso sanguine Filij tui redempti sumus.

Aeternâ fac, ô Virgo, nos, cum Sanctis omnibus in gloriâ munerari.

Saluum fac populum tuum Domina, ut simus tecum hæredes cæli.

Et rege nos, & custodi nos in hac vitâ.

Per singulos dies salutare debemus te.

Et laudare te ubique mente, voce, & opere.

Dignare, ô dulcis MARIA, nunc, & semper, sine peccato nos custodire.

Miserere nostri, ô Virgo, miserere nostri.

Fiat misericordia tua magna super nos, quia in te miseri confidimus omnes.

In te dulcis MARIA speramus, nos agnosce, & ama in æternum.

AMEN, AMEN,

AMEN.

